

«Էդիթ Պրինտ» հրատարակչություն

Ավարտական հետազոտական աշխատանք

Թեմա՝ Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական
չափորոշիչը և կերպարվեստի մեթոդիկային ներկայացվող պահանջները

Հաստատություն՝ «Երևանի հ. 120 մսուր-մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ

Դաստիարակ՝ Սուսաննա Բաբայան

Ղեկավար՝ Ժաննա Ավետիսյան

Երևան 2023

Բովանդակություն

Ներածություն-----	3
1.1.Նախադպրոցական կրթության պետական չափորոշչի հիմնական դրույթները---	4
1.2.Կերպարվեստի տեսակների, ժանրերի, ուսուցումը մանկապարտեզում: Կերպարվեստի պարապմունքի տեսակները-----	7
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՄԱՍ	
Կերպարվեստի պարապմունքների տեսակները մանկապարտեզի 1-ին և 2-րդ խմբերում-----	14
Եզրակացություն-----	17
Գրականության ցանկ-----	18

Ներածություն

ՀՀ կառավարությունը 2021թ. մայիսի 13-ին հաստատել է նախադպրոցական կրթության պետական չափորոշիչը, որով սահմանվում են երեխայի զարգացման, կրթական ծրագրերի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, երեխաների ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը և երեխաներին ներկայացվող որակական պահանջները:

Չափորոշիչի հիմքում նախադպրոցական տարիքի երեխաների կարողունակությունների վրա հիմնված մոտեցումն է: Այն ներառում է, մասնավորապես, ուսումնադաստիարակչական հիմնական բնագավառները, կրթական ծրագրի բաղադրիչները և դրանց սահմանման մանկավարժահոգեբանական սկզբունքները, երեխաների ուսումնական, խաղային բեռնվածության առավելագույն չափը կամ դրանց հարաբերակցությունը, երեխաների զարգացման ընթացքի և առաջադիմության մակարդակի դիտարկման ձևերը:

Սույն աշխատանքի արդիականությունը պայմանավորված է նախադպրոցական կրթության պետական չափորոշիչի ներդրման հետևանքով նախադպրոցական տարիքի երեխաների մոտ համապատասխան կարողունակությունների ձևավորման կարևորությամբ և անհրաժեշտությամբ:

Աշխատանքի նպատակն է վերհանել նախադպրոցական տարիքի երեխաների մոտ համապատասխան կարողունակությունների ձևավորման կարևորությունը և անհրաժեշտությունը, ինչպես նաև մատնանշել վերջիններիս ձևավորման ուղիները:

Սույն նպատակի ձեռքբերման համարն առանձնացրել ենք հետևյալ խնդիրները.

1. ներկայացնել նախադպրոցական կրթության պետական չափորոշիչի հիմնական դրույթները.

2. առանձնացնել նախադպրոցական տարիքի երեխաների ակնկալվող կարողունակությունները.

3. մատնանշել նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների ֆիզիկական միջավայրին ներկայացվող պահանջները՝ որպես նախադպրոցականների կարողունակությունների զարգացման նախապայման.

1.1.Նախադպրոցական կրթության պետական չափորոշի հիմնական դրույթները

Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչը (այսուհետ՝ չափորոշիչ) հանրակրթության պետական կրթական չափորոշիչի բաղկացուցիչ մաս կազմող նորմատիվ իրավական ակտ է, որը սահմանում է նախադպրոցական տարիքի երեխաների (ըստ տարիքային խմբերի) զարգացման կրթական ծրագրերի բովանդակությունը, նրանց ներկայացվող վերջնարդյունքները, ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը, նախադպրոցական տարիքի երեխաների կրթության և զարգացման վերջնարդյունքի ապահովման հիմքերը:

Չափորոշիչի հիմքում նախադպրոցական տարիքի երեխաների կարողունակությունների վրա հիմնված մոտեցումն է:

Չափորոշիչը ներառում է՝

1) ուսումնադաստիարակչական հիմնական բնագավառները, կրթական ծրագրի բաղադրիչները և դրանց սահմանման մանկավարժահոգեբանական սկզբունքները.

2) երեխաների ուսումնական, խաղային բեռնվածության առավելագույն չափը կամ դրանց հարաբերակցությունը.

3) երեխաների զարգացման ընթացքի և առաջադիմության մակարդակի դիտարկման ձևերը.

4) նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում ներառական և երեխայակենտրոն միջավայրի չափանիշները, որոնք հաստատում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը.

5) նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում երեխայի անվտանգ միջավայրի և աղետներին պատրաստվածության չափանիշները:

Չափորոշիչը հանդիսանում է երեխայակենտրոն կրթության հիմքը. հնարավորություն է ընձեռում արձագանքելու երեխաների կարիքներին և հետաքրքրություններին, հարգելու յուրաքանչյուր երեխայի անձը, խթանելու համատեղ ուսումնառության գործընթացը:

Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչի իրականացումը նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների կողմից պարտադիր է՝ անկախ դրանց կազմակերպաիրավական ձևից և ենթակայությունից:

Ըստ չափորոշչի, մշակվում են միջին և բարձրագույն մասնագիտական հաստատությունների նախադպրոցական ֆակուլտետների (բաժինների) ուսումնական ծրագրեր և վերապատրաստումների թեմատիկ պլաններ, ծնողական կրթության ծրագրեր:

Նախադպրոցական կրթության բովանդակությունը պայմանավորված է նախադպրոցական տարիքային բոլոր փուլերի զարգացման անհատական առանձնահատկություններով:

Նախադպրոցական կրթության բովանդակությունը կազմում են նախադպրոցական տարիքի երեխաների զարգացման և կրթական ընդհանուր նպատակներին համապատասխան ընտրված՝ ընկալման, ըմբռնման ու յուրացման համար նախատեսված գիտելիքները, կարողությունները, հմտությունները և տարրական բարոյական արժեքային հարաբերությունները:

Նախադպրոցական տարիքի երեխաների կրթության բովանդակությունը հիմնականում ներառում է զարգացման հետևյալ ոլորտները՝

- 1) շարժողական ոլորտ.
- 2) խոսքի և հաղորդակցական ոլորտ.
- 3) հուզական, սոցիալ-անձնային ոլորտ.
- 4) իմացական ոլորտ.
- 5) ինքնասպասարկման, անվտանգության, առողջ ապրելակերպի ոլորտ:

Նախադպրոցական երեխաների համար սահմանված հինգ ոլորտների համար նախատեսվում են վերջնարդյունքներ, այսինքն՝ ինչ պետք է կարողանան անել և ինչ պիտի հասկանան վեց տարեկան երեխաները: Ըստ չափորոշչի՝ վերջնարդյունքներն ուղղված են լինելու կարողունակությունների ձեւավորմանը:

Նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունում երեխայի զարգացնող միջավայրին ներկայացվող պահանջներում ավելացել է նաեւ օրենքի գաղափարի և կարևորության հիմունքների հետ ծանոթացման ներառումը: Այսինքն՝ երեխան, բացի խոսքի, տրամաբանության, մտավոր, ֆիզիկական, գեղարվեստագեղագիտական զարգացման, բնագիտության հիմունքներին ծանոթացման ներառումից պիտի որոշակի տեղեկություններ ունենա օրենքի մասին:

Հավելենք նաև, որ չափորոշչով տրված են նաև խմբասենյակների ձևավորման հիմնական պահանջները, թե ինչ սարքավորումներ և խաղալիքներ ու նյութեր պետք է ապահովվեն երեխայի ներդաշնակ զարգացման համար: Նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում կիրառվող սարքերը, սարքավորումները, խաղալիքներն ու նյութերը պետք է համապատասխանեն երեխայի տարիքին և սահմանված առողջապահական նորմերին:

Չափորոշչում սահմանված են նաև երեխաների զարգացնող միջավայրին ներկայացվող պահանջները՝ ըստ տարիքային խմբերի: Օրինակ՝ մինչև 1 տարեկան երեխաները պետք է ապահովվեն մանկական երաժշտական գործիքներով, նկարագարդ, կտորից գրքերով, գունավոր մատիտներով, ճոճանակով եւ այլն: Մահճակալների վերևի մասում պետք է տեղակայված լինեն չխկչխկաններ:

1-ից մինչև 3 տարեկան երեխաների խմբասենյակում պետք է առկա լինեն խճանկարներ, «մատրյոշկա» տիկնիկներ, երկրաչափական տարբեր անցքերով աղյուսիկներ, գունեղ նկարներով գրքեր, գրենական պիտույքներ:

Իսկ 3-ից մինչև 6 տարեկան երեխաների խմբասենյակում նախատեսվում են բազմապիսի դիդակտիկ խաղեր (լոտո, դոմինո, նկարների հավաքածուներ), տարբեր սյուժետային խաղային հավաքածուներ, լեզուներ և խաղալիքներ (դոմինո, շաշկի, շախմատ և այլն), ազգային եւ այլազգի կենցաղի առարկաների նմուշներ:

Չափորոշչով նախատեսվում է շարժունակության խանգարումներ ունեցող երեխաների համար խմբասենյակում և դրանից դուրս ունենալ հարմարեցված աթոռսեղան, կանգնակ, սայլակ, քայլակ, տարբեր չափսերի բարձեր, աթոռակներ՝ նստելու ճիշտ դիրք ապահովելու համար, հարմարեցված սպասք, հարմարեցված գրենական պիտույքներ:

1.2. Կերպարվեստի տեսակների, ժանրերի, ուսուցումը

մանկապարտեզում: Կերպարվեստի պարապմունքի տեսակները

Նախադպրոցական կրթական հաստատություններում երեխայի կերպարվեստային գործունեության տեսակներն են՝ ներառական, բնօրինակից, թեմատիկ, ազատ ստեղծագործական բնույթի, հիշողությամբ, զրույց արվեստի թեմաներով պարապմունքները, որոնց ընթացքում երեխաները ստանում են ինչպես տեսական գիտելիքներ գեղարվեստական գործունեության վերաբերյալ, այնպես էլ ձեռք են բերում նկարելու, ծեփակերտելու, դեկորատիվ աշխատանքներ կատարելու, ինքնուրույն ստեղծագործական հորինվածքներ ստեղծելու համար անհրաժեշտ կարողություններ ու հմտություններ:

- **Գեղանկարչություն կամ գունանկարչություն (երփնագիր)**- Կերպարվեստի տեսակ: Գեղանկարչությունը մարդկային աշխատանքի զարգացած ձևերից մեկն է և առարկայական, գեղագիտական արժեքների ստեղծման ոլորտ: Ինչպես և արվեստի մյուս տեսակները, գեղանկարչությունը ճանաչողական և գաղափարական խնդիր է իրագործում, ստեղծում մարդու, բնության, առարկաների, պատմական և հասարակական երևույթների գեղարվեստական պատկերները: Գեղանկարչության բազմաթիվ ստեղծագործություններ ունեն փաստաինֆորմացիոն արժեք:

- **Գծանկար կամ գրաֆիկա**- Գծանկարը գրաֆիկայի տեսակ է, նաև հիմք է նկարչական արվեստի բոլոր տեսակների համար: Գծանկարը կարող է հանդես գալ ինչպես վերջնական ստեղծագործություն, այնպես էլ տեխնիկական բազա հանդիսանալ գեղարվեստական ստեղծագործությունների համար: Այդ իսկ պատճառով գծանկարը, խորապես ուսումնասիրվում է նկարիչների, քանդակագործների և ճարտարապետների կողմից:

Սովորաբար «գծանկար» տերմինը նշանակում է գրաֆիկական միջոցներով (ուրվա-գիծ, գիծ, բիծ) հարթության վրա պատկերված ստեղծագործություն: Գծանկարը որպես ինքնուրույն ստեղծագործություն դիտվում է եվրոպական արվեստում, որպես գրաֆիկայից առանձին տեսակ:

- **Քանդակագործություն**- Քանդակագործությունը պլաստիկ արվեստներից մեկն է, կերպարվեստի տեսակ, որ պատկերումները կատարում է ծավալային եռաչափ մարմնավորումներով: Որպես կանոն քանդակագործությունը պատկերում է մարդուն,

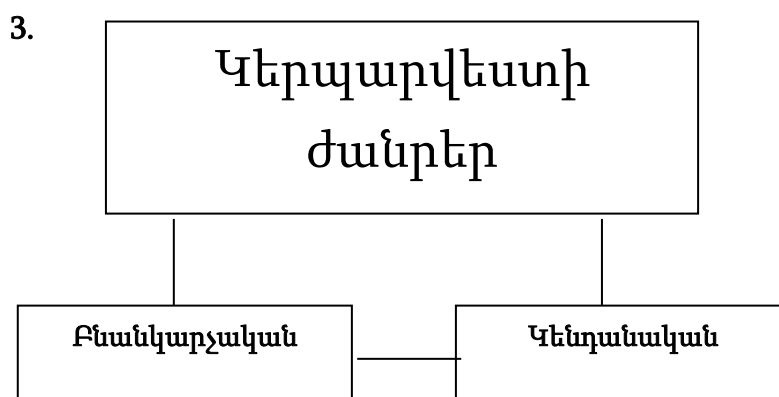
սակավ՝ կենդանիներին (անիմալիստական ժանր), ավելի սակավ՝ բնությունը (բնապատկեր), և առարկաներ (նատյուրմորտ): Գեղանկարչության ու գրաֆիկայի համեմատ ունենալով գեղարվեստաարտահայտչական ավելի սահմանափակ միջոցներ՝ քանդակագործությունը միևնույն ժամանակ ստեղծում է ծավալների շոփելի ու իրականակերպ դրսևորումներ և դիտողին հնարավորություն է տալիս պատկերվածն ընկալելու տարբեր դիտակետերից:

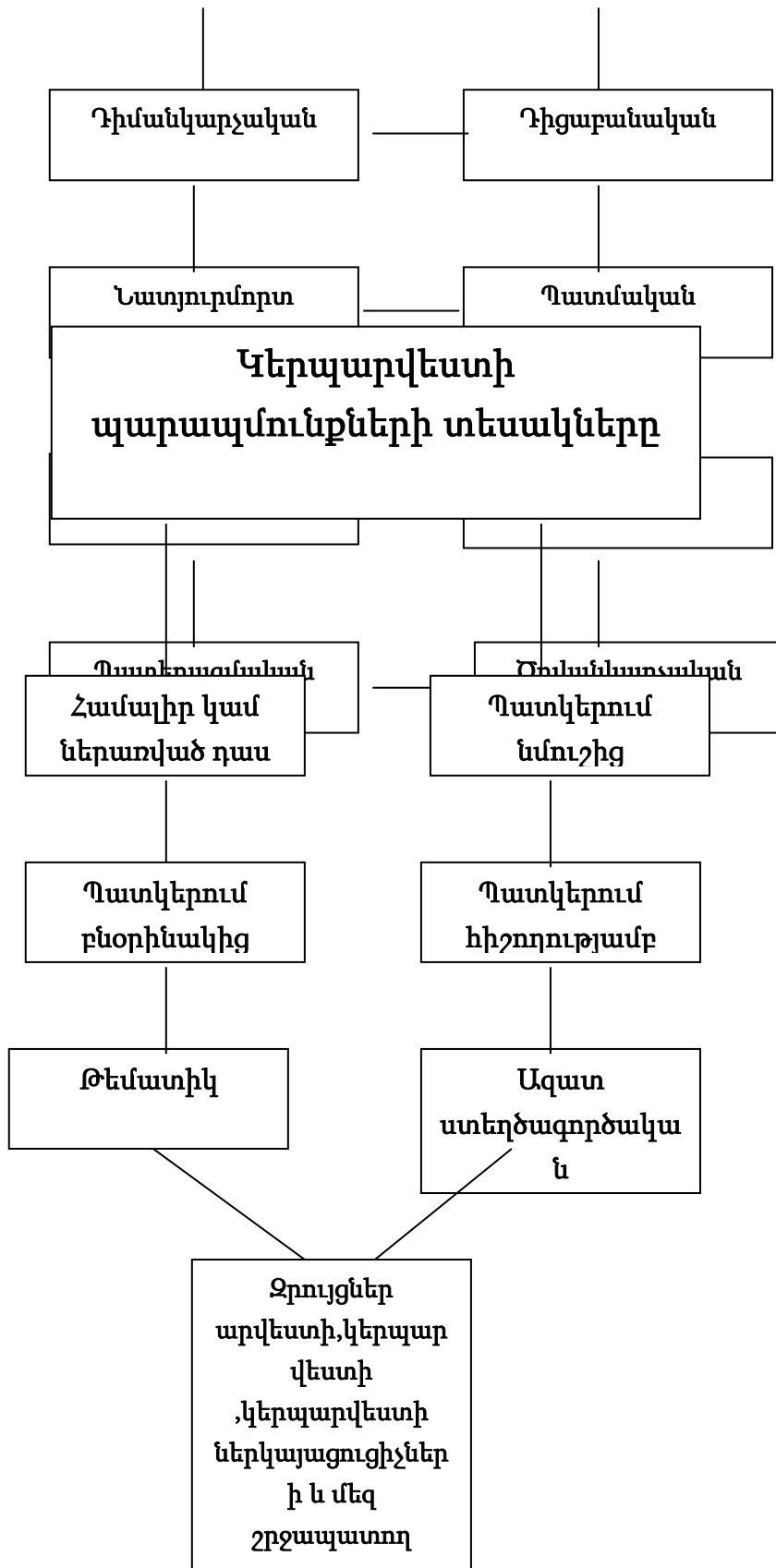
▪ **Դեկորատիվ կիրառական արվեստ**- Դեկորատիվ արվեստի ճյուղը ընդգրկում է ստեղծագործական այն բնագավառները, որում ստեղծվում են գեղարվեստական կենցաղա-յին իրեր (կահույքի, գործվածքի, աշխատանքի գործիք, ինչպես նաև զգեստ, զարդ):

Դեկորատիվ արվեստն ակզբնավորվել է հասարակության զարգացման վաղ շրջանում: Դարերի ընթացքում այն կրել է տարբեր ոճերի և ուղղությունների ազդեցությունը: Մ.թ.ա. II հազարամյակում Չինաստանում ստեղծվել են բրոնզե գեղարվեստական կեր-տվածքներ, ոսկրե և նեֆրիտե քանդակազարդ առարկաներ, մ.թ.ա. V-III դարերում՝ բարձրորակ մետաքսե գործվածքներ, իտեցեղեն, մ.թ.ա. VIII-X դարերում, ծաղկման է հասել ճենապակու, իսկ XIV-XVIII դարերում՝ իտեցեգործական արտադրությունը:

▪ **Կառուցողական արվեստ կամ արխիտեկտոնիկա**-(հունարեն՝ շինարվեստ, ճարտարապետություն), ճարտարապետության մեջ կառուցողական արվեստի գլխավոր սկզբունքը, շինության, նաև դեկորատիվ արվեստի ծավալային ստեղծագործություն կոնստրակտիվ համակարգին հատուկ կառուցվածքային օրինաչափությունների գեղար-վեստական արտահայտությունը:

Արխիտեկտոնիկան դրսևորվում է կրող և կրվող մասերի փոխադարձ կապի և փոխդասավորվածության միջոցով:

1.2. Նախադպրոցականին կերպարվեստ ուսուցանելու մեթոդները

Կորպարվեստի դասավանդման ընթացքում կիրառվող ակտիվ ուսուցման մեթոդներն են՝

«Մտագրոհի մեթոդ», «Բանալի եզրույթների մեթոդ», «Խմբավորման մեթոդ», «Կարուսելի մեթոդ», «Վեննի դիագրամի մեթոդ», «Բանավոր շրջանագծի մեթոդ»:

ՄՏԱԳՐՈՂԻ ՄԵԹՈՂ- Նախքան պարապմունքը սկսելը երեխաներին առաջարկվում է քննարկել այն,ինչ գիտեն տվյալ թեմայի վերաբերյալ,ապա դաստիարակը հերթականությամբ հարցնում է բոլոր երեխաներին,և նրանք պետք է ասեն այն ամենը,ինչ մտածում են:Այդ մեթոդի շնորհիվ երեխաները ներկայացնում են իրենց գիտելիքները,հայտնում են կարծիքներ՝ լինի դա ճիշտ թե սխալ:

ԲԱՆԱԼԻ ԵԶՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ՄԵԹՈՂ- Պարապմունքը սկսելուց առաջ դաստիարակը ասում է տվյալ թեմային մոտ չորս բառեր և երեխաները ըստ այդ բառերի պետք է գուշակեն,թե ինչի մասին է իրենց պատմելու մանկավարժը: Օրինակ **Գարնան** մասինպարապմունքը սկսելուց առաջ դաստիարակը ասում է ,«Տարվա որ եղանակի հետ կապ ունեն-Ձնծաղիկը ,մայրիկների տոնը, հաճելի եղանակը, բողբոջած ծառերը բառերը և բառակապակցությունները: »

ԽՄԲԱՎՈՐՄԱՆ ՄԵԹՈՂ- Խմբավորման մեթոդը նպատակահարմար է կիրառել երեխաների որոշ խմբի մեկ ընդհանուր գործի շուրջ համախմբելու համար:Այդ կերպ երեխաները ցուցաբերում են փոխօգնություն,մեկը մյուսին աջակցելու ցանկություն, հարգանք ընկերոջ գործի նկատմամբ,ձևավորվում է ուրիշի կարծիքը հաշվի առնելու գիտակցումը:Երեխաներին կարելի է խմբավորել հենց տվյալ պարապմունքի համար անհրաժեշտ դիդակտիկ պարագաներով,օրինակ «մրգերի» մասին պարապմունք վարելիս երեխաներին բաժանում են 4 խնձոր, 4 տանձ ,4 նարինջ ,4 արքայախնձոր և այլն,և այդ կերպ խմբավորում սեղանի շուրջ:

ԿԱՐՈՒՄԵԼԻ ՄԵԹՈՂ -Կարուսելի մեթոդը կրկին ենթադրում է երեխաների համատեղ աշխատանք ,որի ընթացքում երեխաները համախմբվում են մեկ աշխատանք իրականացնելու համար:Նախապես խմբերի բաժանված երեխաների առաջին խումբը 5 րոպեում կատարում է առաջադրանքը ,որի վրա աշխատանքը շարունակում է մյուս խումբը կրկին 5 րոպե և այդպես շարունակ: Օրինակ ,հանձնարարված է նկարել գարուն. առաջին խումբը նկարում է ծառերը, մյուս խումբ՝ խոտերը , երրորդը՝ արև, վերջինն էլ ամպեր:

ՎԵՆՆԻ ԴԻՔՐԱՄԻ ՄԵԹՈՂ- Վեննի դիագրամը կազմվում է երկու շրջանագծով ,որոնք հատման որոշակի մակերես ունեն : Այդ շրջանագծերը օգտագործվում են երկու կերպարներ միմիանց հակադրելու, իսկ հատման մասը ` դրանց ընդհանրությունները ընդգծելու համար :Օրինակ, շրջանագծի մի մասում երեխաները նկարում են գարուն մյուսում` աշուն ,իսկ դրանց հատման կետում` ընդհանրությունները:

ԲԱՆԱՎՈՐ ՇՐՋԱՆԱԳԾԻ ՄԵԹՈՂ- Բանավոր շրջանագծի մեթոդը համագործակցային վարժություն է : Երեխաները իրենց հանձնարարված թեմայի վերաբերյալ հերթականությամբ մտքեր են արտահայտում և աշխատում են անել այնպես որ մեկը մյուսին տրամաբանորեն շարունակի,որտեղ նրանց մեծապես օգնում է դաստիարակը: Օրինակ մարտի 8-ի մասին ասում են,որ դա մայրիների,տատիկների տոնն է , դա գարնանային տոն է այդ օրը պետք է բացիկներ տալ մայրիկներին և տատիկներին, և այդպես շարունակ:

1.կերպարվեստի պարապմունքների տեսակները մանկապարտեզում

Մանկապարտեզում կերպարվեստի հիմնական տեսակներն են`

Պատկերում բնօրինակից -Գծանկարից և գունանկարից տարբեր առարկաների պատկերում: Առարկաների պատկերում (ավարտված) ճեպանկար, բնօրինակից, երևակայությամբ և հիշողությամբ, եթե առարկան հնարավոր չէ գննել: Բնօրինակից, հիշողությամբ և պատկերացմամբ ծառերի, թռչունների, կենդանիների ուրվապատկերը (նկարչական նյութը` ջրաներկ, գուաշ, գունամատիտ, մոմակավիճներ, սպիտակ կամ երանգավոր թղթի վրա) առանց նախօրոք մատիտով արված նկարի: Բնօրինակից և հիշողությամբ կենդանիների, թռչունների և մարդու ֆիգուրայի պատկերման (ներառյալ ճեպանկարում) կարողության զարգացում: Վառ արտահայտված ռեֆլեքսներով տաք և սառը գունային գամմայով նատյուրմորտների, աշնանային և գարնանային ծաղիկների պատկերում: Աշնանային և գարնանային բնության էտյուդային պատկերում (պլեներ) կամ պատկերում հիշողությամբ: Բնօրինակից, հիշողությամբ և պատկերացմամբ կենցաղային տարբեր իրերի` մրգերի, բանջարեղենի, ծաղիկների պատկերում (ներառյալ ճեպանկարում): Տարբեր գույների երկու ծալքավոր կտորների ֆոնին 2–3 առարկաներից կազմված նատյուրմորտի բնօրինակից պատկերում: Նկարչություն բնության գրկում (պլեներ) բնության տեսարաններ, շինություններ, կենդանիներ:

2.Թեմատիկ պատկերում -Շրջակա միջավայր: Գրական ստեղծագործության ձևավորում կամ պատկերագրում: Թեմատիկ նկարչությունը պետք է իրականացվի դիտման, պատկերացման, հիշողության և հեքիաթների ձևավորման միջոցով: Կոմպոզիցիա՝ հասկացության լայն ըմբռնում: Իրականության, բնության որոշ երևույթների, կենցաղային սյուժեներ

ա) «Գեղեցիկ ձմեռ», «Ամանոր», «Գարուն», «Տոնական հրավառություն», «Հեքիաթի ամբողջը», «Կիզիչ օր», «Կրկեսում», «Ինչպես կօզնեմ մայրիկիս», «Առաջին ձյունը» «Ծիածան», «Ուշ աշուն», «Կենդանաբանական այգում», «Ճանապարհորդություն օդապարիկով», «Տոնական փաթեթավորում», «Տոնածառի խաղալիքներ», «Հայրենի երկրամասի գեղեցկությունը», «Զբոսանք այգում», «Մայրամուտ», «Թավուտ անտառում», «Բերքահավաք», «Իմ ծնողների դիմանկարները», «Ձմեռային ձնակույտեր», «Հեքիաթային անտառում», «Խատուտիկները դաշտում», «Անտառի բացատ», «Երեկոյան քաղաքը», «Իմ սիրելի կենդանին», «Փողոցն իմ պատուհանից», «Իմ Հայաստան», «Ջունզլիներում», «Լեռներում», «Անապատ», «Աշնանային շուկա», «Մենք նկարում ենք երաժշտություն», «Հրավառություն», «Բերքահավաք», «Մարգարադահլիճում», «Ծառատունկ», «Բաբելոնյան աշտարակ»: «Մենք նկարում ենք տարվա եղանակներ», «Իմ սիրած խաղալիքները», «Խաղալիքները պարում են», «Գարնանը բակում», «Իմ ընտանիքը», «Իմ մայրիկը», «Կենդանաբանական այգում», «Անձրևոտ օր», «Թող միշտ լինի արևը»:

բ)Ձեռքը գրելուն նախապատրաստելու շրջանում առաջարկվող առաջադրանքների օրինակներ, «Տոնավաճառ», «Հագուստ աշնան համար», «Ժողովրդական վարպետի արհեստանոցում»,

գ) Հեքիաթների նկարագրումներ. «Սևուկ ուլիկը», «Ծիտը», «Գայլն ու գառը», «Սուտլիկ որսկանը», «Պոչատ աղվեսը», «Շունն ու կատուն», «Հեքիաթ տաք և սառը գույների մասին»:

դ) Խմբային աշխատանքների համար նախատեսված թեմաներ (երբեմն ուսուցչի օգնությամբ) «Տոնահանդես», «Տիկնիկի սրբոց»:

3.Պարկերում հիշողությամբ -Պատկերման ընդհանրացված բնույթը: Զարգացնում է դեկորատիվ կոմպոզիցիայի հիմնական օրինաչափությունները՝ համաչափություն, անհամափաչություն (սիմետրիա, ասիմետրիա):

- նախշերի կատարում
- կիրառական արվեստի նմուշների պատկերագրում:
- շնորհավորական բացիկների պատրաստում և ձևավորում:
- պատի թերթերի և վահանակների պատրաստում:
- գրքի ձևավորում:

4. Պատկերում կրկնօրինակմամբ - Նախշեր և դեկորատիվ նախշերի պատկերումը օրինակների օգնությամբ: Աշխատանք ուղղանկյան, շրջանագծի մեջ՝ բուսական և երկրաչափական դեկորատիվ տարրերով: Առարկաների, բույսերի և կենդանիների ձևի ոճավորում և ընդհանրացում, ազգային զարդանկարչության առանձնահատկությունների, հագուստի, ափսեների և խաղալիքների ձևավորում: Արտահայտչական միջոցներ՝ կետ, գիծ, ֆակտուրա, տեքստուրա, գույն, ձև, ծավալ, համաչափություններ, զանգված և տարածություն: Կոմպոզիցիայի հիմունքներ(սիմետրիա, ասիմետրիա, հավասարակշռություն, ռիթմ և շարժում): Հակադրություն և ներդաշնակություն:

5. Ազատ ստեղծագործական պատկերում -Կավով կամ ծեփանյութով կատարվող աշխատանք: Կավը կամ պլաստիլինը՝ որպես գեղարվեստական նյութ, գործիքների ու հարմարանքների անվանումները, ծեփակերտման աշխատանքների զարգացման մասին (ապակի, տախտակ, ջրաման, լաթեր, դրոշմներ) տեղեկություններ: Ժողովրդական վարպետների (բրուտների,խաղալիքագործների) աշխատանքները: Ծեփակերտում՝ ժողովրդական խաղալիք: Ամանեղենի ծեփակերտման տարբեր եղանակներ: Բրուտագործական առարկաների դեկորի պարզագույն հնարներ: Ծեփակերտում /կավից կամ պլաստիլինից/ բնօրինակից, հիշողությամբ, պատկերացմամբ՝ քաղաքային տրանսպորտ, ընտանի և վայրի կենդանիներ:

Նախադպրոցականին կերպարվեստ ուսուցանելու մեթոդները

Կրտսեր առաջին խմբում անցկացվող պարապմունքի հիմնական տեսակը նկարչությունն է (2-3 տարեկան)

Կերպարվեստի պարապմունք

Խումբը՝ Կրտսեր առաջին

թեման-«Բնանկարչություն: Թեմատիկ աշխատանք՝ «Եղանակներ»:

նպատակը-

- Հայրենի երկրի բնաշխարհի նկատմամբ սիրո, հետաքրքրության և հոգատարության ձևավորում:
- Կերպարվեստի ժանրերի, ջրաներկի ճիշտ օգտագործման, գույների և երանգների մասին պատկերացման ձևավորում:
- «Տարվա եղանակները» բեմականացման ներկայացում, միջառարկայական կապի ապահովում:

Կահավորումը-Տարվա տարբեր եղանակների բնապատկերներով նկարներ, գեղեցիկ ձևավորված ամանեղեն, սպասք, կահույք, գորգեր, խաղալիքներ, գործվածքեղեն, խեցեղեն, ջրաներկ, գունավոր մատիտներ, յուղամատիտներ, գունավոր կավիճներ, նկարչական ալբոմներ, մոլբերտներ (նկարելու համար հենարան) և այլն:

Մեթոդները - Պրիզմա, Պատկերասրահ:

Պարապմունքի համառոտ ընթացք

Երեխաները ներկայացնում են նախորդ պարապմունքերին անցած գիտելիքները կերպարվեստի ճյուղերի և ժանրերի մասին: Նշում են հիմնական և բաղադրյալ գույների մասին, առավել պատկերավոր և ուսանելի դարձնելու համար կիրառում են «Պրիզմայի» մեթոդները:

Կերպարվեստն ունի չորս հիմնական տեսակ՝ գունանկարչություն, գրաֆիկա, քանդակագործություն, դեկորատիվ-կիրառական արվեստ: Կերպարվեստի տեսակները հեշտությամբ կարելի է միմյանցից տարբերել իրենց կատարման նյութերով, գործիքներով, աշխատելաձևով:

Մանկապարտեզում փոքրերի 1-ին և 2-րդ խմբերում անցկացվող պարապմունքի հիմնական տեսակը մատիտով նկարչությունն է, ծանոթացումը մատիտանկարչությանը:

ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔԻ ԹԵՄԱՆ՝ <<ԲԱՐՈՒԹՅԱՆ ԾԱՂԻԿ>>

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔԻՆ՝

Նախապես դաստիարակը երեխաների համար պատրաստում է 7 գույնով ծաղիկ: Աշխատանքը սկսելուց առաջ նախապատրաստում է անհրաժեշտ պարագաները, դիդակտիկ նյութերը, այնուհետ երեխաները սկսում են աշխատանքը:

ԴԻԴԱԿՏԻԿ ՆՅՈՒԹԵՐ՝ նախօրոք պատրաստված 7 գույնով ծաղիկ , բարությունը բնութագրող ոտանավոր կամ հանելուկ, մուլտֆիլմ:

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐ՝ նկարչական պարագաներ, հիգիենայի պարագաներ:

ՆՊԱՏԱԿԸ

պարապմունքի նպատակն է՝ կերպարվեստի միջոցով զարգացնել երեխայի բարոյական որակները, գունազգացողությունը:

ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ՝

1. Երեխաներին ծանոթացնել հեքիաթի բովանդակությանը, հեղինակին,
2. ծաղկի պատկերման եղանակներին,
3. ընդլայնել երեխաների բարոյական որակները,
4. փոխանցել գիտելիքներ գույների և դրանց երանգների վերաբերյալ:

ԿԻՐԱՌՎՈՂ ՄԵԹՈԴ ՆԵՐ՝

Դիտման, զննման, ցուցադրման, խոսքային, վերլուծության, հարց ու պատասխանի, համագործակցության մեթոդները:

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՄԱՍԻ ԸՆԹԱՅՔԸ

1. պարապմունքը սկսելուց առաջ դաստիարակը երեխաների հետ զրույց է անցկացնում /3-5 րոպե/

2. Նրանց հարցնում է, թե ինչ գիտեն ծաղիկները մասին:
3. Ցույց է տալիս ծաղիկների նկարներ:
4. Տեղեկություններ է տալիս նրանց մասին՝ թե ինչպիսի ծաղիկներ են լինում:
5. Ծաղկի հատկանիշները բնութագրող հանելուկ կամ բանաստեղծություն է ընթերցում:

6. Ցույց է տալիս նախապես պատրաստված ծաղիկը:

7. Այնուհետև սկսում է բացատրել ծաղիկների նկարելու եղանակը, որ նկարելիս պետք է ամեն ինչ համաչափ և կոկիկ լինի:

ԸՆԹԱՅՔԸ

պարապմունքը սկսվում է “ Յոթնագույն ծաղիկ” հեքիաթի ընթերցանությամբ: Ընթերցելուց հետո հարց ու պատասխանի միջոցով ծանոթացնում ենք հեքիաթի պլոտին: Երեխաների ուշադրությունը հրավիրվում է հեքիաթի այն հատվածի վրա, երբ աղջկա ձեռքին գտնվող յոթնագույն ծաղկի թերթիկներից մեկ հատ էր մնացել: Աղջիկը բոլոր թերթիկները անիմաստ օգտագործել էր, բայց վերջին թերթիկով բարի գործ էր կատարել՝ օգնել էր հաշմանդամ մի նոդայի, որը հետագայում դարձել էր իր ամենամտերիմ ընկերը:

ԱՄՓՈՓՈՒՄ /3-5 բույե / Նկարելուց հետո վերլուծվում է յուրաքանչյուր երեխայի նկարը և միասին գալիս են այն եզրահանգման, որ եթե բոլորը իրենց ծաղկի վերջին թերթիկով բարի գործեր անեն, ապա աշխարհում կտիրի բարություն և ոչ ոք չի տխրի: Աշխատանքը անվանվեց <<բարություն>>: Այս աշխատանքի միջոցով երեխաների մեջ առաջացրինք հոգատար վերաբերմունք հաշմանդամների և ընկերների նկատմամբ: Երեխաների մեջ առաջանում էք բարի գործ կատարելու ցանկությունը: Միաժամանակ ամրապնդվում է “7” գույների և նրբերանգների իմացությունը:

Եզրակացություն

Այսպիսով, նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչը պետք է համահունչ լինի վաղ մանկության զարգացման ոլորտում Հայաստանի Հանրապետությունում և միջազգային ասպարեզում տեղի ունեցող ժամանակակից կարևորագույն գործընթացներին: Չափորոշիչը միտված է երեխաների իրավունքների պաշտպանությանը, համընդհանուր ներառմանը, կրթության որակի բարձրացմանը, բազմազանության խթանմանը, սահուն անցմանը դպրոցին և այլն:

Նախադպրոցական կրթության չափորոշիչի փոփոխությունը պայմանավորված է հանրակրթության պետական նոր չափորոշիչի ընդունմամբ, որտեղ նախադպրոցական կրթությունը դիտարկվում է հանրակրթության նախնական աստիճան և նպատակ ունի ապահովել նախադպրոցական կրթության համակարգից երեխայի սահուն անցումը դեպի հանրակրթություն:

Չափորոշիչը հանդիսանում է երեխայակենտրոն կրթության հիմքը և երեխաների կարիքներին ու հետաքրքրություններին արձագանքելու, յուրաքանչյուր երեխայի անձը հարգելու, համատեղ ուսումնառության գործընթացը խթանելու հնարավորություն է ընձեռում:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. «Նախադպրոցական կրթության մասին» ՀՀ օրենք.
2. «Նախադպրոցական մանկավարժություն» - Երևան 2008 թ. /Ս. Մարության, Ա. Դավաթյան/
3. «Ուսումնական ձեռնարկ մանկապարտեզի համար» - Երևան 2010թ. /Հ. Միտոյան, Լ. Սմբատյան/
4. Մանկապարտեզի վաղ հասակի առաջին և երկրորդ խմբերի (կյանքի առաջին և երկրորդ տարի) կրթական համալիր ծրագիր» - Երևան 2012 թ. /Ա. Հովհաննիսյան, Ս. Մարության և ուրիշներ/
5. Նոր չափորոշով մանկապարտեզում երեխաները կսովորեն մեղիագրագիտություն, կծանոթանան օրենքի գաղափարին. Նախագիծ, <https://www.armtimes.com/hy/article/208780>
6. ՀՀ կառավարության որոշումը նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչը հաստատելու մասին, <https://lib.amedu.am/files/resource/files/2022-02-24/9368835223ec84664689175ec655a9e8.pdf>, ընդ. 13.05.2021